

Anna Laang, Enhetschef regional utveckling
anna.laang@borasregionen.se
Telefon: 0732-001173

Boråsregionens yttrande gällande remissbetänkande SOU 2024:22 - En ny organisation för förvaltning av EU-medel

Sammanfattning

Boråsregionen har som enda kommunalförbund i Västra Götaland ombetts att lämna synpunkter på betänkandet En ny organisation för förvaltning av EU-medel (SOU2024:22). Utredningen har bland annat haft i uppdrag att föreslå en myndighetsstruktur som möjliggör att EU-medel förvaltas på ett mer ändamålsenligt, effektivt och rättssäkert sätt.

Utredningen föreslår att ansvaret för regionala utvecklingsfonden, fonden för en rättvis omställning och Europeiska socialfonden+ samlas på en myndighet, Tillväxtverket. Det innebär att Svenska ESF-rådet upphör som egen myndighet. Ansvaret för länsstyrelsernas handläggning och prövning av projekt- och investeringsstöd inom europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling föreslås koncentreras till sex län däribland Västra Götalands län. Det regionala strukturfondspartnerskapet föreslås ersättas av strategiskt orienterade partnerskap med fokus på utlysningsskedet. Vidare föreslår man en lagstadgad anmälningsskyldighet vid misstänkt brottslighet med EU-medel samt att ekonomistyrningen tar en mer främjande och förebyggande roll.

Boråsregionens synpunkter i korthet

Boråsregionen ställer sig positiv till att samla fonderna i en förvaltande myndighet, Tillväxtverket, för att effektivisera processerna och för att åstadkomma positiva synergieffekter som i sin tur underlättar för de som söker medel ur fonderna.

Boråsregionen ställer sig bakom Västra Götalandsregionens förslag att ersätta dagens strukturfondspartnerskap med regionala beslutsgrupper som har en liknande sammansättning som dagens med lokala representanter från olika organisationer. Den lokala kunskapen är av avgörande betydelse för att säkerställa att projektmedel beviljas till aktörer som bidrar till regional utveckling och tillväxt. Funktionerna som arbetar med regional utveckling har god insikt och kunskap om respektive regions förutsättningar och utmaningar, en kunskap som är värdefull för bedömningen av projekt som riskerar att gå förlorad om beslut och bedömningar flyttas till en central myndighet Tillväxtverket.

Det är Boråsregionens bestämda uppfattning att prioriteringarna även fortsättningsvis bör styras av de regionala utvecklingsstrategierna med fortsatt decentraliserad beslutsnivå.

Ärendebeskrivning

Förslag om förvaltningen av sammanhållningsfonderna

Förvaltningen av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska socialfonden+ är i dag uppdelad mellan Tillväxtverket och Svenska ESF-rådet.

Utredningen föreslår att ansvaret för hanteringen av dessa fonders medel samlas hos Tillväxtverket.

Det finns många likheter mellan fonderna som att båda myndigheterna verkar under gemensamt EU-regelverk med gemensamma krav på funktioner och processer. Boråsregionen ställer sig positiv till att samla fonderna i en förvaltande myndighet för att effektivisera processerna och för att åstadkomma positiva synergieffekter som i sin tur underlättar för de som söker medel ur fonderna.

Det regionala strukturfondspartnerskapet

Västsvrige bildar ett av åtta strukturfondspartnerskap i Sverige. De skapades för att säkerställa det regionala inflytandet över de pengar som kommer från EU genom regionalfonden och socialfonden. Västra Götalandsregionen är värdorganisation för partnerskapet och administrerar sekretariatet med stöd av Region Halland. Uppdraget är att prioritera bland inkomna ansökningar till två strukturfonder; Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF och Europeiska socialfonden+ (ESF+). ERUF's fondmedel ska gå till projekt som bidrar till ett hållbart och mer konkurrenskraftigt Västsvrige och ESF+ medel används för att förstärka den nationella arbetsmarknadspolitiken. Utredningen föreslår att dagens regionala strukturfondspartnerskap ska ersättas med ett system med mer strategiskt orienterade partnerskap med fokus på utlysningsskedet. Bedömningen görs även att antalet regionala program med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden bör minska kommande programperiod. Boråsregionen ställer sig bakom Västra Götalandsregionens förslag att ersätta dagens strukturfondspartnerskap med regionala beslutsgrupper som har en liknande sammansättning som dagens med lokala representanter från olika organisationer. Den lokala kunskapen är av avgörande betydelse för att säkerställa att projektmedel beviljas till aktörer som bidrar till regional utveckling och tillväxt. Funktionerna som arbetar med regional utveckling har god insikt och kunskap om respektive regions förutsättningar och utmaningar, en kunskap som är värdefull för bedömningen av projekt som riskerar att gå förlorad om beslut och bedömningar flyttas till en central myndighet Tillväxtverket.

Det Västsvenska strukturfondspartnerskapet representeras av politiker från kommuner och regioner. Vidare representanter från andra myndigheter och intresseorganisationer. Partnerskapet är en sammansättning av förtroendevalda, arbetsmarknadens organisationer, statliga myndigheter, intresseorganisationer och näringslivet. Det speglar regionernas sammansättning med en bred geografisk spridning och kompetens som bidrar till väl grundade och förankrade beslut. Partnerskapets uppgift är bland annat att prioritera bland de ansökningar som godkännts av förvaltande myndighet (Tillväxtverket och ESF-rådet). Prioriteringsgrunderna fokuserar på regionala behov och prioriteringar. Programmets prioriteringar styrs och bör fortsättningsvis styras av den regionala utvecklingsstrategin. Partnerskapet fungerar väl och arbetar systematiskt enligt den regionala utvecklingsstrategin som säkrar långsiktig hållbar utveckling och ett robust system med aktörer som verkställer projekt utifrån regionens behov. Det är av största vikt att detta fungerande partnerskap i en stor region som Västra Götaland och Halland utgör får behålla sitt mandat att granska och besluta om inriktning och fördelning av EU-medel. Det bidrar till omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle som gynnar hela landet. Befolkningsunderlaget som partnerskapet speglar uppgår till drygt 2 miljoner invånare.

En av styrkorna i den västsvenska modellen är att det regionala utvecklingsuppdraget samfinansieras med regionala skattemedel, statliga 1.1 anslag, EU:s finansieringskällor och delregionala utvecklingsmedel som kommunerna medfinansierar. Denna breda finansieringsmodell ger betydande uppväxlingseffekter när EU:s fonder kombineras med andra utvecklingsmedel. Detta engagemang ökar också förståelsen för det europeiska systemet och bidrar till regionala utvecklingsinsatser i Västsvrige. Västra Sverige är nationellt ledande inom en rad forskningsområden av nationellt intresse och med satsningarna på den gröna omställningen inom fordonsindustrin bidrar regionen till landets hållbara utveckling och stärker landets konkurrenskraft. Den framgångsrika utvecklingen hade inte varit möjligt utan det breda partnerskapet och samfinansieringen.

Perioden 2014-2020 beviljades många aktörer i Västsvrige medel från den regionala utvecklingsfonden och socialfonden. Det har bidragit till en positiv utveckling för västra Sveriges innovations- och forskningscentra, näringslivets utveckling och stärkt den offentliga sektorn samt lett

till många arbetstillfällen. Av beviljade medel inom ERUF har 32% gått till högskola, universitet och forskningsinstitut, 27% till Science Parks och inkubatorer, 21% till företagsfrämjande aktörer, 10% till riskkapital (Almi Invest) och 9% till kommuner och kommunala bolag. Medel från socialfonden har fördelats med 47% till kommuner och kommunala bolag, 21% till samordningsförbund, 9% till regioner och regionala förvaltningar, 8% till högskolor, universitet och forskningsinstitut och 4% till företagsfrämjande aktörer. Aktörer i Sjuhärad och aktörer som verkar i delregionen som beviljats medel från regionalfonden är exempelvis IDC West med IUC Sjuhärad 66,2 mnkr, Almi 50 mnkr, Högskolan i Borås 32,3 mnkr och Rise 19 mnkr. Sjuhärads samordningsförbund har sammanlagt beviljats 35 mnkr från socialfonden och IDC West med IUC Sjuhärad 33,3 mnkr. Beslut att bevilja medel till dessa aktörer bottenar i god lokalkännedom och bred samverkan och kompetens som det Västsvenska partnerskapet representerar.

Ett av Sjuhärads profilområden och styrkor är Science Park Borås som är världsledande inom sina forskningsområden. Circular Hub är en innovationsmiljö på Science Park Borås och en plattform för omställning till cirkulär ekonomi. Satsningen har fått stöd via regionalfonden Västsverige för att stötta företagen i resan mot att bli mer cirkulära. Det första steget handlar om kompetenshöjning i vad cirkulär ekonomi är och hur man som företag ställer om. Nästa steg handlar om att skapa lönsamma cirkulära affärsmodeller och identifiera vilken teknik som behövs i det cirkulära ekosystemet. Dylånga långsiktiga satsningar riskerar att försvåras om det regionala perspektivet saknas.

Det regionala utvecklingsuppdraget och den lokala dimensionen

Sveriges regioner har ett regionalt utvecklingsansvar utöver ansvar för hälso- och sjukvården. Uppdraget är lagstadgat och innebär att regionerna ska utarbeta en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för att genomföra den regionala utvecklingsstrategin. Sjuhärads utvecklingsstrategi samspelar med den regionala utvecklingsstrategin. Fonderna har avgörande betydelse för den regionala utvecklingen eftersom fondmedlen kombineras med andra regionala och kommunala utvecklingsmedel vilket ger positiva uppväxlingseffekter.

I överenskommelsen om delregionala utvecklingsmedel och samverkan mellan Västra Götalandsregionen och Boråsregionen avsätts regionala och kommunala medel för att arbeta mot målen i den regionala och den delregionala utvecklingsstrategin. De delregionala utvecklingsmedlen utgör fundamentet för förbundets regionala utvecklingsarbete och för de projektmedel som utlyses till samarbetspartner i Sjuhärad som bidrar till utveckling och ökad konkurrenskraft för regionen. Enligt överenskommelsen ska det alltid undersökas om andra finansieringsverktyg är möjliga för de insatser som avses, exempelvis nationella program eller EU:s fonder och program. En särskild ambition för de delregionala utvecklingsmedlen är möjligheten till uppväxling via dessa externa finansieringskällor. Det sker idag genom flera av förbundets projekt som Fossilfri Boråsregion med internationella projektet Green Fleets och Science Park Borås verksamhet Circular Hub och det regionala etableringsprojektet VEGO. Dessa bidrar till att mer externa medel för utvecklingsinsatser kommer Sjuhärad till del vilket leder till hållbar utveckling, arbetstillfällen och forskningsinsatser inom våra styrkeområden.

Enligt Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds bestämda uppfattning bör prioriteringarna även fortsättningsvis styras av de regionala utvecklingsstrategierna med fortsatt decentraliserad beslutsnivå.